

KOLONIZACIJA SLOVENSKE LITERARNE ZGODOVINE

Alojzija Zupan Sosič
Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 378.21(497.4):821.163.6(091)

Slovenska literarna zgodovina ima v bodoči infrastrukturi slovenščine in slovenistike precej negotov položaj. Ta je v članku premišljen ob predlogu univerzitetnega dokumenta habilitacijskih meril z naslovom Merila za volitve v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in sodelavcev, ki ne ogroža samo slovenskega znanstvenega jezika, ampak celotno slovensko literarno zgodovino. Tako so habilitacijska merila eden od obrazov postmoderne globalizacije, ki prekriva nacionalni interes z nadnacionalnim in tira slovensko literarno zgodovino v proces kolonizacije.

habilitacijska merila, slovenska univerza, znanstvena slovenščina, kolonizacija slovenske literarne zgodovine

In the future infrastructure of Slovene Studies, Slovene literary history has an uncertain role. This assertion is considered in the light of the proposed document entitled Criteria for election to academic titles for university teachers and academic staff, which threatens not only Slovene academic language, but also the whole of Slovene literary history. These 'habilitation' criteria are one of the faces of post-modern globalisation, which places supra-national interests above national ones and turns Slovene literary history into a victim of colonisation.

'habilitation' criteria, Slovene university, academic Slovene, colonisation of Slovene literary history

»Univerza v Ljubljani – to je bil življenjski sen naših najboljših mož, ki so se zavedali, kaj so narodom univerze, to je bil zlati sen naše akademske omladine, ki je gledala po tujih univerzah ponos in razmah tuje narodne kulture. Sto let smo čakali nanjo, z ujedinenjem smo jo učakali. Ali še prezgodaj, še premalo pripravljeni? Morda, – a to je gotovo, če sedaj propade, da nam ne vstane nikoli več!« Razglas narodu, ki ga je izdala univerzitetna uprava v študijskem letu 1920/21, ko ji je zaradi finančnih težav grozila ukinitve univerze (Zgodovina 1929), se zdi kljub časovni oddaljenosti še vedno aktualen. Apokaliptičnost tokrat ni finančne narave in ne ogroža obstoja slovenske univerze, pač pa obstoj znanstvenega jezika, ki bi lahko resno zamajal temelje slovenske univerze. Ker kot literarna zgodovinarica ne

morem napovedati natančne usode različnih znanosti v smeri zamiranja znanstvene slovenščine, se bom v članku omejila le na ogroženost slovenske literarne zgodovine. Da bi globlje zarezala v ta problem, bom najprej predstavila splošno (jezikovno) nevarnost, nato pa to povezala z nekaterimi učinki nasilne evropeizacije, ki jih bom premislila ob predlogu habilitacijskih meril. Analiza tega dokumenta bo tudi priložnost za premislek o vlogi slovenske literarne zgodovine v infrastrukturi slovenščine in slovenistike ter celotnega visokošolskega študija.

Na nekem sestanku slovenske fakultete je slovenski znanstvenik nekaj terminov povedal v angleščini in poleg ponosno vzdihnil: »Teh izrazov se ne da prevesti v slovenščino, ne, po slovensko jih ne znam povedati!« Ton njegove

izjave ni izražal zadrege, da je slovensko znanstveno polje spet ostalo na določenih predelih neobdelano, niti sramu, da se prav on sam ni potrudil posloveniti znanstvenih terminov, s katerimi se že dlje časa intenzivno ukvarja. Ker se podobni sestanki odvijajo skoraj na vseh slovenskih fakultetah, tovrstne izjave pa se bodo še namnožile, naj za začetek poskušam analizirati ponosni ton izrečene izjave. Neimenovani znanstvenik, imenujmo ga kar intelektualni slehernik, se je na tak način pohvalil, da ne zna več znanstvene slovenščine, saj spada v skupino izbrancev, »mednarodno uveljavljenih znanstvenikov«, ki pomembnejše izsledke objavljajo le še v tujini, domačemu znanstvenemu tisku pa »velikodušno« ponujajo drobtinice.

Primerov, ko slovenski znanstvenik, ki je doktoriral s štipendijami in drugimi finančnimi podporami Slovenije, najprej objavi znanstveno monografijo ali pomemben članek v tujem jeziku, je kar nekaj. 11. člen slovenske Ustave, Zakon o visokošolskem šolstvu in Statut univerze, ki določajo slovenščino na univerzi za učni jezik, izgubljajo svoj pomen z bolonjsko zahtevo po izmenjavi (tujih) študentov in profesorjev. Praktično ta zahteva pomeni, da se lahko univerzitetni učitelj kot nosilec določenega predmeta po lastni presoji odloči za tuji jezik. Ne samo da Univerza v Ljubljani tovrstno dvojezičnost podpira, v prihodnosti namerava slovenščino kot znanstveni jezik skoraj izkoreniniti. To novico, seveda v zlasti bolj orokavičeni podobi, smo izvedeli februarja 2009, ko smo prejeli predlog habilitacijskih meril, ki bi lahko močno spremenil podobo celotnega slovenskega univerzitetnega sistema. Imenuje se **Merila za volitve v nazive visokošolskih učiteljev, znanstvenih delavcev in**

sodelavcev (v nadaljevanju Merila¹) in se, kot je za tovrstna uradna besedila značilno, spretno izogne glavnim problemom, ki jih s spremembami povzroča. Na tem mestu me ne bo zanimalo, koliko je Univerza v Ljubljani sploh upoštevala bolonjsko reformo in novo vlogo univerzitetnega učitelja, saj so predlagana merila zgolj zaostrovanje že obstoječih meril prejšnjega univerzitetnega sistema, prav tako ne bom analizirala nepravičnega točkovanja pri napredovanju: posvetila se bom razvrednotenju domače znanstvene misli.

Predlog dokumenta Merila je še toliko bolj zaskrbljujoč, ker ni upošteval večletnih prizadevanj slovenistov, slavistov in drugih strokovnjakov po določitvi ustreznega položaja slovenščine v znanosti. Glede na to, da sta zgodovinska izkušnja in aktualno razumevanje znanosti pri njeni institucionalizaciji predvsem izključujoča, se je treba vprašati, ali želimo slovensko univerzo ali pa nas konkurenca kapitala sili le še k Univerzi na Slovenskem. Že Ada Vidovič Muha (2007: 4–5) je idejo postmoderne globalizacije primerjala z idejo ilirizma, kritična pa je bila tudi do primerljivosti srednjeveške univerze s postmoderno globalno univerzo, ki jo zagovarjajo nekateri strokovnjaki, ko primerjajo pomen latinščine s pomenom angleščine. S svojimi prispevki o znanstvenem jeziku so se ji v posebnem razdelku *Jezika in slovstva* z naslovom Slovenščina v znanosti in na univerzi pridružili še Marko Stabej, Monika Kalin Golob, Tomo Korošec, Maca Jogan, Neli Dimc in ostali. Kot pereče vprašanje se je vprašanje znanstvenega jezika porodilo spomladi 2006, ko so univerzitetni učitelji in sodelavci Katedre za novinarstvo Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani ter Oddelek za slovenistiko

1 Zaposleni na Filozofski fakulteti v Ljubljani smo prejeli habilitacijska merila in Amandmaje k tem Merilom. Slovenisti smo svoje pripombe zbirali na spletni diskusijski skupini oz. virtualnem časopisu »SlovLit«, med katerimi je svoje opombe B. Krakar Vogel objavila tudi v *Slovenščini v šoli*. Objava odlomka iz moje (še neobjavljene) študije je sprožila na SlovLit (11. 5. do 22. 5. 2009) odzive različnih intelektualcev, ki so se zavzeli za ohranitev znanstvene slovenščine; nekaj odmevov je povzročil tudi članek v *Delu In English We Trust*. Usoda Meril je v času pisanja tega članka še nejasna.

in Oddelek za slavistiko Filozofske fakultete v Ljubljani na javnost in univerzo naslovili listo odprtih vprašanj v dokumentu *Strategija univerze ter slovenščina kot znanstveni in učni jezik*. Temu dokumentu je sledilo še več skupnih akcij (npr. radijska oddaja Intelekt 2006, Posvet o jeziku znanosti in visokega šolstva na Slovenskem, 2006 ...), katerih posledica je bila *Resolucija o nacionalnem programu za jezikovno politiko 2007–2011*; njen deseti cilj je utrditev slovenščine v slovenskem visokem šolstvu in znanosti (Kalin Golob, Stabej 2007: 88). Kljub vsem prizadevanjem različnih znanstvenikov, ki jih zaradi zgoščenosti svojega članka ne morem omenjati, so Merila pokazala stanje, ravno nasprotno od zaželenega in izborjenega.

Slovenski znanstveni jezik ogroža² predvsem absurdno točkovanje slovenske znanstvene monografije in ostalih znanstvenih ali strokovnih prispevkov. Znanstvena monografija, tiskana v tujem³ jeziku, je po predlogu Meril vredna 25 točk, domača 20 točk, medtem ko šteje v Amandmajih k Merilom monografija v tujem jeziku 30 točk, domača pa le 20. Še bolj nedemokratsko razmerje se odpira pri točkovanju dela monografije, v katerem je del tuje monografije vreden 8 točk, del domače pa le 4 točke. Največja diskriminatornost je obljubljenavabljenim objavljenim predavanjem, kjer so mednarodna označena s 5 točkami, objavljena predavanja na domači znanstveni konferenci pa le z 2 točkama. Merila ocenjujejo slovenske dosežke s polovičnimi točkami tudi pri strokovni in uredniški dejavnosti, saj je domača strokovna dejavnost ovrednotena s 3 točkami, tuja s 6, uredništvo/ souredništvo domače revije, knjige, zbornika konference le s 3 točkami, medtem ko si urednik ali sourednik tuje revije,

knjige ali zbornika lahko pripiše kar dvakratno število točk, tj. 6 točk.

Degradacija slovenske znanosti do arhaičnega, preduniverzitetnega stanja, bo bolj razvidna v nadaljevanju, ko bom predstavila razvoj slovenske univerze, s kratko predstavitvijo pa bom poskušala odgovoriti tudi na naslednja vprašanja: Ali se intelektualni slehernik, ki se je na začetku mojega članka postavil z angleško terminologijo, hkrati pa je sodeloval pri pisanju Meril, zaveda, da je njegov ponosni ton le krinka njegovi majhnosti, s katero želi prekriti patološki (osebni in narodnostni) manjvrednostni kompleks? Kako preprečiti, da se evropeizacija znanosti po vstopu v EU ne bo spremenila v tiho asimilacijo »majhnih« znanosti? Ali lahko vsaj delno omejimo globalizacijo in internacionalizacijo, ki sta v obliki bolonjske deklaracije zasidrani v slovenski visokošolski sistem in s tem preprečimo kolonizacijo slovenske znanosti? Kako preprečiti kapitalistični logiki, da ne bi z zahtevo po konkurenčnosti zavrila slovenske znanosti in s tem slovenščino spremenila v kuhinjski jezik?

Boj za premostitev slovenščine iz kuhinjskega jezika v omikani znanstveni jezik se je začel že davno pred ustanovitvijo Univerze, zato s pljunkom v njeno enakopravnost ne bomo umazali le njenega rojstnega dneva, ampak skoraj petstoletno prizadevanje za lastno univerzo, saj segajo začetki tega boja kar v 16. stoletje. Programsko utemeljene zahteve po univerzi so se pojavile kot del slovenskega narodnostnega programa v revolucionarnem letu 1848, ki je vpeljalo zahteve po novem in obsežnejšem študiju (Melik 1989: 11); boj za slovensko univerzo se je okreplil predvsem v času taborov (1868–1871). Pravi začetek slovenske univerze praznujemo 3. decembra, ko se je leta

2 Slovensko znanost ogroža tudi nesamozavestno sprejemanje tujih študentov. Slovenske fakultete so jim pripravljene ponuditi celotna predavanja v tujem jeziku, čeprav jih bodo k študiju bolj privabile zgladne študijske razmere. Te naj bi poleg vzornih študijskih pogojev zagotovile uvodna predavanja v angleščini za študente, nevešče slovenščine, nato pa jim s tečaji slovenščine omogočile vključitev v slovenski znanstveni prostor.

3 Privilegiranje tujih založb pred domačimi je vprašljivo zaradi hitrega spreminjanja njihovega statusa in tržne naravnosti – če plačaš tisk lastne knjige, ne preverjajo relevantnosti njene vsebine.

1919, v sredo ob 9. uri v nekdanji deželni zbornici zgodilo prvo predavanje. Profesor Fran Ramovš, tudi tajnik novonastale univerze, je predaval o historični gramatiki slovenskega jezika.

Izbira teme prvega predavanja seveda ni bila naključna. Predavati o slovnici slovenskega jezika je pomenilo zanikati očitke, da slovenščina zaradi nezadostne znanstvenosti še ni primerna za jezik univerze, izbira jezikoslovca za prvega predavatelja slovenske univerze pa simboličen poklon »očetu« celotne znanstvene misli: jeziku. Izbira znanstvenega jezika tudi danes ne bi smela povsem zemariti nacionalne identitete, čeprav nas pragmatična Merila hočejo prepričati, da je izbira znanstvenega jezika le še simbolna. Ker Merila kot (bodoči) dokument univerze upoštevajo pretežno nadnacionalni, ne pa več nacionalnega interesa, se je treba vprašati, kakšno vlogo bo v tem antiutopičnem scenariju slovenske znanosti odigrala slovenska literarna zgodovina.

Ta se lahko po vključitvi Slovenije v EU, v duhu gradnje evropske zavesti, popolnoma stopi v sintagmo evropska književnost. Različica omenjenega antiutopičnega scenarija nam vabljivo šepeta na uho, da je tako najbolje, saj bomo končno del vélike književnosti in soustvarjalci kanona angleške, nemške, francoske, italijanske ali španske književnosti. Hkrati nam obljublja, da bomo z večkulturnostjo, torej z vraščanjem v druge nacionalne književnosti, razširili svoje obzorje, se odprli Drugemu in prekvasili nekatere, že zastarele, literarne modele. Gledati skozi rožnata očala medkulturnosti ali večkulturnosti pomeni videti samo žive barve globalizacije slovenske literarne zgodovine, a hkrati spregledati sivino očitne nevarnosti tega procesa. Če rožnata očala snamemo, nas najprej zmoti že sam razvoj večkulturnosti, ki ne upošteva kriterija vzporednosti različnih kultur in v tem smislu tudi enakopravnosti njihovih književnosti, ko ne spoštuje posebnosti in tipičnosti vsake

posameznice. Ne samo da se mora slovenska literarna zgodovina v tujini in celo domovini promovirati v tujem jeziku, tudi svoj predmet raziskovanja mora prilagajati tujemu znanstvenemu obzorju.

Že površni pregled trenutnih mednarodnih projektov nakazuje, da so znanstvene teme večinoma sociološke, kulturološke, zgodovinske ali antropološke. Ali naj bi si eno izmed njih slovenski literarni zgodovinar izbral samo zaradi nove zahteve Meril po mednarodnem sodelovanju, čeprav pri tem ne bi ničesar doprinesel k razvoju slovenske literarne zgodovine? Da so celo literarnozgodovinski projekti zelo splošni in ukrojeni po meri nemškega prostora, bom ponazorila s predstavitvijo dveh projektov, h katerima smo bili povabljeni preko spleta. Oba je organizirala HERA (Humanities in the European Research Area), prvega pod oznako Classical Myth Reception in Humanities, Law and Science, drugega pod delovnim naslovom Colonialism Across Europe: Colonial History and European Postcolonial Memory in Transnational Perspective.

Prvi projekt, za področje literarne zgodovine natančneje opredeljen z naslovom *Medea: Mutations & Permutations of Myth*, je za slovensko literarno zgodovino preozko zastavljen, saj bi lahko znatno več ustvarjalnih povezav s slovensko književnostjo odkrili pri raziskavi mita Orfeja in Evridike (npr. ljudska pesem Godec pred peklom), Oresteja (npr. ljudska pesem Rošlin in Verjanko) ali Antigone (Dominik Smole, *Antigona*; Dušan Jovanović, *Antigona*). Drugi projekt, ki slovensko literarno zgodovino nagovarja k raziskavi evropskega kolonializma, pa je zastavljen za naše razmere preveč superiorno in diskriminatorno, saj razume Slovenijo kot kolonijo v avstro-ogrski monarhiji oz. žrtev kolonizacije v bivši Jugoslaviji.

Tovrstne napačne predstave niso samo posledica nepoznavanja slovenske književnosti, pač pa tudi političnih, ekonomskih in nacionalnih predsodkov, ki bi jih morala EU že

zdavnaj izkoreniniti v smeri mehčanja meja med Vzhodom in Zahodom oz. med staro in novo Evropo, uveljavljenimi in pravkar pripojenimi članicami. Da tudi književnost ni imuna na napačne družbenopolitične interpretacije, dokazujeta evropski literarni in metaliterarni kanon, ki sta še vedno, kljub številnim prispevkom ostalih narodov, le zahodni kanon. Najbolj demonstrativno potrjuje to tezo knjiga ameriškega raziskovalca Harolda Blooma (1930) *Zahodni kanon* (1994). To knjigo bi zaradi politične nekorektnosti in neprikritega favoriziranja anglosaških avtorjev zlahka zanemarili, če ne bi razkrivala dominantnega stališča evropske literature in literarne zgodovine. *Zahodni kanon* je namreč monografija, v kateri od 493 omenjenih imen (mnoga so večkrat ponovljena) ni niti enega slovenskega ustvarjalca. Ta podatek ni posledica pogoste napake v svetovnih enciklopedijah, antologijah in preglednih študijah, ko se slovenska književnost še vedno obravnava v kontekstu jugoslovanske književnosti – v Bloomovi knjigi ni omenjen niti eden jugoslovanski pesnik, pisatelj ali dramatik, pozabljen je celo Nobelov nagrajenec Ivo Andrić. Od slovanskih literatur priznava mednarodni uveljavljeni strokovnjak le rusko (sedem avtorjev), Poljaka/Ukrajinca Josepha Conrada pa prefinjeno vključi kar v anglosaško literarno področje.

Podobna nepoučenost o obstoju slovenske literature in literarne zgodovine diha tudi iz različnih enciklopedij, ki se predstavljajo kot pregledne študije. V knjigi *Who's Who in Twentieth-century World Poetry* sta obravnavana samo dva slovenska pesnika, Edvard Kocbek in Tomaž Šalamun, v monografiji *Who's Who of Twentieth-century Novelists* pa se pičlo vedenje o sodobni slovenski literaturi popolnoma izniči, saj v enciklopediji ni omenjen niti en slovenski romanopisec, od (bivših) jugoslovanskih pa samo dva, Ivo Andrić in Danilo Kiš. Prav tako nezadostno poznavanje in vrednotenje slovenske književnosti odraža enciklopedija *Encyclopedia of Utopian Literature*,

v katero ni uvrščena niti ena slovenska utopija ali antiutopija. Medtem ko je antiutopični roman Margaret Atwood (1939) *Deklina zgodba* (1985) natančno analiziran, se roman slovenske pisateljice Berte Bojetu (1946–1997) *Filioni doma* (1990) s podobnimi sporočilnimi jedri, družbeno perspektivo in antiutopičnim determinizmom sploh ne omenja.

Ne morem se iznebiti vtisa, da internacionalizacija literarne zgodovine tudi v metaliteraturi (ne le v literaturi) ni samo kolonizacija slovenske, pač pa tudi različnih slovanskih literarnih zgodovin. V slovanskem prostoru ustvarja veliko uglednih in ustvarjalnih znanstvenikov, katerih imena ne prodrejo čez slovanske meje. Čeprav ti pišejo ali objavljajo v tujih revijah, zbornikih in knjigah, so v preglednih študijah, enciklopedijah ali leksikonih prezrti. Medtem ko je npr. v knjigi *Encyclopedia of Contemporary Literary Theory* (1993) omenjenih le sedem slovanskih raziskovalcev, se v slovarju *A Glossary of Literary Terms* (1999) upoštevajo samo štirje slovanski raziskovalci, podobna situacija je tudi v sicer zgoščeni in znanstveno kvalitetni enciklopediji *Routledge of Narrative Theory* (2008 – v vseh treh ni omenjen niti eden slovenski literarni zgodovinar). V njej npr. mednarodno priznani hrvaški teoretik in literarni zgodovinar Vladimir Biti, ki je v številnih študijah analiziral pripovedno, pripovedno besedilo in pripovednost, ni niti omenjen.

Razlogov za tovrstno literarnozgodovinsko diskriminacijo je najbrž veliko, poleg nepoznavanja »manjših« književnosti naj omenim le še ustaljeno hierarhizacijo različnih nacionalnih književnosti, v kateri je slovenska književnost krepko na dnu ali pa celo izpade iz nje. Glede podobnih politično-kulturnih kontekstov se zdi povezava slovenske književnosti s slovanskim prostorom še najbolj smiselna, če je ne bi Merila skoraj popolnoma relativizirala. Večina slovanskih znanstvenih revij ali zbornikov ni indeksiranih tako, kot zahteva predlog Meril, ki se zgleduje le po

angloameriškem prostoru in priznava revije, indeksirane v SSCI, SCI oz. AHCI, sodelovanje v mednarodnih projektih nekdanje Jugoslavije (Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Makedonije in Črne Gore) pa je ovrednoteno z nič točkami, saj te novonastale države še niso članice EU.

Ne samo da Merila absurdno vrednotijo mednarodno sodelovanje slovenske literarne zgodovine, ko njene prispevke točkujejo po nareku angloameriškega prostora, pretežno gluhega za slovensko literarno zgodovino, z novo zahtevo po citiranju celo pehajo slovensko literarno zgodovino v kolonizacijo. 21. člen Meril določa za napredovanje visokošolskega učitelja mednarodno odmevnost, merjeno s kazalci mednarodne odmevnosti. Med kazalci so tudi dokazljivi citati v znanstvenih revijah po že omenjenem nareku angloameriškega prostora. Najbrž je nova zahteva po citiranju⁴ v nekaterih znanostih utemeljena in spodbujevalna, povsem groteskna pa je za razvoj slovenske literarne zgodovine, če se ne bodo upoštevali citati v slovenski metaliteraturi. Ne samo, da je težko prodreti s slovensko literarnozgodovinsko temo v mednarodni prostor, še težje je od tujih literarnih zgodovinarjev pričakovati, da citirajo slovenske literarne zgodovinarje. Že tako je vsakršno raziskovanje literature v današnjem času tržne kapitalistične logike potisnjeno na obrobje, pri čemer so marginalne književnosti le redko predmet središčnih literarnih zgodovin. Tuji literarni zgodovinar, ki bi lahko citiral slovenskega, bi tako moral poznati vezi med slovensko in svojo literaturo ter biti naklonjen »manjšinski literaturi« in demokratični evropeizaciji. Že vnaprej predvidevam, da temu profilu znanstvenika najbolj ustreza slovanski znanstvenik,

katerega objave pa v predlogu dokumenta Meril ne štejejo.

Če ogroža slovenski znanstveni jezik negotovost slovenske države in univerze, ki nihata med slovensko univerzo in univerzo na Slovenskem, ogroža slovensko literarno zgodovino poleg negotove usode slovenščine še nekaj drugih nevarnosti. Ena izmed njih je tiha asimilacija slovenske literarne zgodovine, ki naj bi se v mednarodnih projektih, v duhu gradnje evropske zavesti, stopila v sintagmo evropska književnost. Kolonizacija slovenskega znanstvenega jezika in slovenske literarne zgodovine pa se zdita še toliko bolj pereča, ker ju spodbuja celo slovenska univerza, ki je v svojem predlogu dokumenta Merila ovrednotila slovensko znanstveno misel s polovičnimi točkami. Za kolonizacijo slovenske literarne zgodovine so tako v Merilih »poskrbele« kar tri zahteve tega dokumenta: polovično vrednotenje znanstvenih prispevkov v slovenščini, zahteva po vključevanju v mednarodne projekte ne glede na njihovo koristnost za slovensko literarno zgodovino in nova zahteva po citiranosti v mednarodnem (pretežno angloameriškem) prostoru.

Literatura

- HOWARD, Meyer (Mike), 1999: *A Glossary of Literary Terms*. Orlando: H. B. C. Publishers.
- GOLOB, Monika Kalin, Stabej, Marko, 2007: Sporazumevanje v znanosti in na univerzi: uboga slovenščina ali uboga jezikovna politika? *Jezik in slovstvo* 5. 87–91.
- HERMAN, David (ur.), 2008: *Routledge Encyclopedia of Narrative Theory*. New York: Routledge.
- KRAKAR VOGEL, Boža, 2009: Habilitacijska merila. Podcenjujoča in nestvarna. *Solski razgledi* 8 (17. 4.). 3.
- MAKARYK, Irena R., 1993: *Encyclopedia of Contemporary Literary Theory*. Toronto: University of Toronto Press.

4 Zahteva po citiranju prispevkov slovenske literarne zgodovine izven lastne države je edinstvena v Evropi: francoski, italijanski, španski, nemški in angleški literarni zgodovinarji ne poznajo tako absurdne zahteve, prav tako jim za napredovanje citiranost v tujini ne šteje. To so pred leti želeli vsiliti tudi ruskim in hrvaškim literarnim zgodovinarjem, a so jo zelo samozavestno zavrnil. Moj skeptični odnos do tovrstne zahteve ne izvira iz lastne slovenske samozavrtosti (v tujini sem objavila kar nekaj razprav, prav tako sem izven Slovenije tudi citirana); pač pa iz primerljivosti z ostalimi literarnimi zgodovinami.

- MELIK, Vasilij, 1989: Predhodniki in začetniki ljubljanske FF. *Zbornik Filozofske fakultete 1919-1989. 70 let Filozofske fakultete*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- SNODGRASS, Mary Ellen, 1995: *Encyclopedia of Utopian Literature*. California: ABC-CLIO Literary Company.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 2007: Aktualna vprašanja slovenske univerze in znanstvene razprave v slovenščini. Orel. Irena (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24. Metode in zvrsti*. Ljubljana: Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. 3-11.
- Zgodovina slovenske univerze v Ljubljani do leta 1929, 1929*. Ljubljana: Rektorat Univerze kralja Aleksandra prvega.
- ZUPAN SOSIČ, Alojzija, 2009: In English We Trust. *Delo, Književni listi* 108. 21.
- WILLHARDT, Mark (ur.), 2000: *Who's Who in Twentieth-century World Poetry*. London and New York: Routledge.
- WOODS, Tim (ur.), 2001: *Who's Who of Twentieth-century Novelists*. London and New York: Routledge.